

7/8507

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SAYI : B.12.0.A.SGB.0.03.610/3333
KONU :Yazılı Soru Önergeleri

.../08/2009
01 EYLÜL 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 23.06.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02- 14112 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ekinde alınan, Tekirdağ Milletvekili Enis TÜTÜNCÜ'ye ait 7/8505, Van Milletvekili Fatma KURTULAN'a ait 7/8506, Muğla Milletvekili Fevzi TOPUZ'a ait 7/8507, Konya Milletvekili Atilla KART'a ait 7/8508, Kayseri Milletvekili Mehmet Şevki KULKULOĞLU'na ait 7/8509, Hatay Milletvekili Süleyman Turan ÇİRKİN'e ait 7/8510, Edirne Milletvekili Bilgin PAÇARIZ'a ait 7/8511 ve İzmir Milletvekili Selçuk AYHAN'a ait 7/8512 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.



Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1- Görüş 7/8505 (2 sayfa)
- 2- Görüş 7/8506 (3 sayfa)
- 3- Görüş 7/8507 (4 sayfa)
- 4- Görüş 7/8508 (1 sayfa)
- 5- Görüş 7/8509 (1 sayfa)
- 6- Görüş 7/8510 (2 sayfa)
- 7- Görüş 7/8511 (5 sayfa)
- 8- Görüş 7/8512 (1 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Fevzi TOPUZ
Muğla Milletvekili

Esas no : 7/8507

Zeytinyağı, sadece zeytin ağacı meyvelerinden elde edilen, hiçbir kimyasal işlem görmeden doğal hali ile tüketilebilen, oda sıcaklığında sıvı olan bir yağdır. Çeşitli sistemlerle elde edilen doğal zeytinyağı tüketiciye sunulmadan önce, kalitesinde meydana gelebilecek bozulmaların önlenmesi için uygun koşullarda saklanması gerekmektedir.

Etkin ve sağlıklı bir depolama yapabilmek için zeytinyağının biyolojik ve kimyasal özellikleri ile depolama malzemelerinin bazı özelliklerinin tam olarak bilinmesi gerekmektedir. Günümüz zeytinyağı sanayii daha büyük üretim ünitelerine doğru yol aldıkça işletmelerde kullanılan depolama tanklarının kapasiteleri de üretim potansiyeli ile orantılı olarak artmaktadır.

Depolamada kullanılan bu tankların özelliklerini kısaca belirtmek gerekirse; Tanklar sıvı geçirgenliği olmayan maddelerden imal edilmelidir. Tankların yapımlarında kullanılan maddeler yağa karşı fiziksel ve kimyasal olarak stabil olmalıdır. Yağı bozucu koku ve tatları bünyesine almamalı, oksidasyona neden olacak metalleri içermemelidir. Yağları hava ve ışıktan korumalı, yağı sabit sıcaklıkta tutmalıdır, ısı tercihen 15 ° C olmalıdır.

Zeytinyağı kalitesine etki eden faktörlerin etki derecelerine bakıldığında zeytinin olgunluk derecesinin % 50, zeytin hasat tekniğinin % 30, yağ çıkarma sisteminin % 15 ve muhafaza şeklinin de % 5 kaliteye etki etmekte olduğu bilinmektedir. Zararlılar açısından da Özellikle hasat öncesi zeytine zarar verdiği çok iyi bilinen Zeytin Sineği (*Bactrocera olea* Gml.) ile yeterince mücadele edilmelidir.

Muğla ve özellikle Milas için zeytinyağının önemi büyük olup halkın geçim kaynaklarından biridir. Milas da Zeytinyağı üretimi son yıllarda hızla kan kaybediyor. Bunun en Önemli nedeni gerekli desteğin verilemeyişi ve 2007 yılındaki yaşanan kuraklıktır. Ayrıca, değerinin altında satılması zeytinyağı üreticisini zor durumda bırakmıştır. Üretici budama, gübreleme ve ilaçlama gibi masraf gerektiren işleri yapamamaktadır.

Diğer yandan, zeytin yağındaki prim sistemi kaliteye dayalı olmadığı için sürekli kalite bozulmaktadır. Bu nedenle, Milas ilçesinde zeytinyağından elde edilen gelir sürekli düşmektedir. Krom çelik kaplar zeytin yağı kalitesini korumaktadır. Zeytin hasat makineleri ve zeytin saklama kaplarına "kırsal kalkınma desteği" ile gereken takviye ek olarak verilmelidir.

Zeytin hasadında mutlaka mekanizasyona geçilmeli, eğer imkanlar el vermiyorsa hasat mutlaka elle yapılmalıdır. Çünkü elle hasatta sağlam ürün elde edebilme avantajı vardır. Çünkü mekanik olarak zarar görmüş zeytin çeşitli mikrobiyal faaliyetlere açık olabileceğinden daha çabuk bozulur, bu da yağ kalitesine doğrudan etki eder. Ağaçtan elle toplanmış zeytinler, yerden toplanmış ve zarar görmüş zeytinler ayrı ayrı şekilde işletmeye taşınmalı ve ayrı ayrı işlenmelidir.

Hasat edilen zeytinler mümkün olan en kısa yoldan ve en kısa zamanda, 25 cm/yi geçmeyen tabakalar halinde, hava almaya imkan veren ve taneye zarar vermeyen, bozulmalarına neden olan kızışmaları önleyen kafesli ve delikli plastik kasalar kullanılarak fabrikaya ulaştırılmalı ve bekletilmeden işlenmelidir. Özellikle, küfeler, jüt veya naylon çuvalar zeytin tanesini hırpalamakta, ezmekte ve mikrobiyal faaliyeti hızlandırmaktadır.

Fabrikaalarda özellikle ürünün bol olduğu yıllarda bekletilmelerin önlenmesi için hasadın programlanarak yapılması gerekmektedir. Düşük asitli, daha aromalı yani kısaca daha kaliteli zeytinyağın elde edilmesi bakımından zeytinlerin erken hasat edilmesi yaygınlaştırılmalıdır.

Zeytinyağı üretiminde, kalite özellikleri (duyusal ve kimyasal nitelikler) bakımından en iyi ve en dayanıklı olan yağ modern sürekli sistem ve klasik sistemlerden de kuru sistem yağlardır. Sulu sistemlerin yağları bunlara göre daha az dayanıklıdır. Bu bakımdan modern sürekli sistemlerin yaygınlaştırılması gereklidir. Yağ verimi açısından da en yüksek verime sahip olanlar sürekli sistemlerdir. Aynı zamanda bu sistem daha az işçilik gerektirdiği gibi, çevre üzerine daha az zarar verici etkiye sahiptir.

Konuyla ilgili olarak;

SORU 1) Zeytinyağına verilen prim miktarı yeterli olmamakta, üreticiyi tatmin etmemektedir. Prim sistemi kaliteye dayalı olmadığı için sürekli kalite düşmektedir. Bu konuda kaliteye dayalı prim sistemine geçmeyi planlıyor musunuz?

SORU 2) Verilen prim miktarında bir değişiklik planlıyor musunuz?

CEVAP 1-2) Zeytinyağı alım fiyatlarının sürekli olarak üretim maliyetinin altında kalması, üreticinin zeytinciliğe gereken önemi vermemesi ve AB uyum çalışmaları kapsamında zeytinciliğimizin ve zeytin üreticilerimizin teşvik edilmesi amacıyla 1998 yılından bu yana zeytinyağı üreticileri desteklenmektedir.

Her yıl zeytinyağı ürününe verilecek destekleme primi miktarları hedef fiyatı ile dünya fiyatı arasındaki fark dikkate alınarak bütçe imkânları çerçevesinde Tarımsal Destekleme ve Yönlendirme Kurulu tarafından belirlenerek destekleme çalışmaları yürütülmektedir.

Söz konusu destekleme çalışmalarına 2007-2011 dönemini kapsayan süreçte 2007/12415 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile devam edilecektir.

Bakanlığımızca zeytin üreticilerimizin teşvik edilmesi amacıyla yürütülen zeytinyağı destekleme çalışmaları devam etmektedir.

2009 yılı MYBK hükümleri ve ilgili Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde kg başına 18,9 kr olarak belirlenmiştir.

Ancak, 27.12.2008 tarihinde kabul edilen 5828 No' lu "2009 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu' nun" 12 inci maddesi gereğince 21 Kr olarak belirlenen miktardan %10 kesinti yapılarak 18,9 Kr olarak yeniden düzenlenmiştir.

SORU 3) Zeytin hasadında elle, tarakla ve makine ile toplama yanında hala sıırıkla dallara vurulmakta, hasat edilen zeytinler birçok yörede çuvallar içinde taşınıp, işletmelerde çuvallar üst üste konarak istif edilmektedir. Kaliteyi düşürmemek için plastik kaplar kullanılmasına destek vermeyi planlıyor musunuz?

CEVAP 3) Bakanlığımızca uygulanan ve Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğümüzce yürütülen Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı çerçevesinde Makine ve Ekipman Alımlarının Desteklenmesi Programı'nda Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2009/34 Sayılı Tebliğ kapsamında zeytin hasat makinesine %50 oranında hibe desteği

verilmektedir

Zeytin ve zeytinyağı üretimi ve kalitesini artırmaya yönelik olarak aşağıda belirtilen çalışmalar yürütülmektedir:

AB içindeki rekabet gücümüzü artırmak ve modern bahçeler tesis etmek ve sektöre düzenli hammadde sağlayabilmek için yurt içinde üretilip sertifikalandırılan fidanlarla bahçe tesis eden üreticilere dekar başına olmak üzere uygulanan destekleme çalışmalarına ilk defa 2005 yılında başlanılmış ve sonraki yıllarda da düzenli olarak devam edilmiştir. Sertifikalı zeytin fidanları ile tesis edilen alanların desteklemeye alınmasından bu yana ülke çapında dünya standartlarında ve ihracat kalitesinde zeytin yetiştiriciliğine uygun tür ve çeşitlerle kapama bahçeler kurulmuştur. Bu bahçelerin üretim olarak devreye girmesi ile zeytin ve zeytinyağı üretiminde hem miktar hem de kalite açısından gözle görülür bir artış kaydedilecektir.

- Zeytin ve zeytinyağı üretiminde kalitenin artırılması amacıyla Bakanlığımız bünyesinde yer alan Araştırma Enstitüleri ve İl Müdürlükleri Çiftçi Eğitim ve Yayım Şube Müdürlüğü tarafından eğitim ve yayım çalışmaları yapılarak üreticinin bilinçlendirilmesi sağlanmaktadır.
- Zeytin yetiştiriciliğinin yoğun olarak yapıldığı illere zeytin ve zeytinyağı üretiminin kalite ve kantite kriterleri yönünden geliştirilmesi, atıl durumda olan tarıma elverişli sahaların etkin bir şekilde değerlendirilmesi istihdamın ve üretici gelirlerinin artırılması için, Genel bütçe ve il özel idaresi imkanları dahilinde çalışmalar yürütülmektedir.
- 05.04.2007 tarih ve 26484 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkındaki Yönetmelik çerçevesinde kurulan Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi tarafından zeytin ve zeytinyağı ile ilgili politikaların geliştirilmesinde üretici, sanayici, tüccar, ihracatçı ve ilgili diğer sivil toplum kuruluşlarının etkin bir rol alması ve sektörün sorunlarının bir bütünlük içerisinde çözümlenerek üreticiye ulaştırılması ve üreticinin bilinçlendirilmesi amaçlanmıştır.
- Ülkemizin AB Müktesebatına uyumu kapsamında naturel zeytinyağının duysal özelliklerini saptayabilecek ve bunlar ile ilgili kriterleri belirleyebilecek yeterliliğe haiz Uluslararası Zeytin Konseyi (UZK) tarafından tanınan Zeytinyağı Resmi Tadım Panel Grubunun oluşturulması amacıyla Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi (UZZK) tarafından belirlenen naturel zeytinyağı resmi tadım panelistleri UZK' ya bildirilerek çalışmalara başlanılmıştır.

SORU 4) Zeytinyağı kalitesini bozulmamak için zeytinyağı elde edildikten sonra depolanmasında krom nikel kaplar kullanılması için üreticiye teşvik vermeyi düşünüyor musunuz?

CEVAP 4) Bakanlığımızca uygulanan ve Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğümüzce yürütülen Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında tarımsal ürünlerin işlenmesine, depolanmasına ve ambalajlanmasına yönelik yapılan tesislere %50 hibe desteği verilmektedir.

SORU 5) Türkiye'nin birçok yöresinde, o yörenin ekolojisi dikkate alınmadan uygun olmayan cinsten zeytin fidanları dikilmektedir. Bu konuda denetim yapılmakta mıdır? Aynı zaman da organik zeytin ve zeytinyağı üretiminde bir çalışmanız var mı?

CEVAP 5) Sertifikalı fidan kullanımı ile tesis edilen alanların desteklenmesi ürün gruplarına göre yapılmaktadır. Özellikle zeytin bahçelerine verilen desteklemelerde en kaliteli sofralık zeytin çeşidi olan Gemlik çeşidinin ekolojisi dışındaki bölgelerde yetiştirilerek kalitesini ve çeşitliliğini kaybetmesine engel olmak amacıyla bu çeşide verilen destekleme miktarı diğer zeytin çeşitlerine oranla daha düşük değerde tutulmuştur.

Yine tüm yeni tesis edilen kapama bağ ve bahçeler; ürün çeşidinin özelliğine göre ekonomik

olarak ürün verinceye kadar yılda bir kez Bakanlığımız il ve ilçe müdürlüklerince yerinde kontrol edilmekte ve tutanağa bağlanmaktadır. Çiftçiden kaynaklanan olumsuzluklar olduğu takdirde ilgili mevzuatların ceza hükümleri uygulanmaktadır.

Ülkemizde organik zeytin ve zeytinyağı üretimi yapılmaktadır. Ürüne özel olmamakla birlikte Türkiye’de Organik Tarımın yaygınlaştırılmasına yönelik proje yürütülmektedir

SORU 6) Yaşlı ağaçların oluşturduğu zeytinliklerin yenilenmesi için ne gibi çalışma yapmaktasınız?

CEVAP 6) Bakanlığımızca, zeytin yetiştiriciliğinin yoğun olarak yapıldığı illerde görevli teknik elemanlara zeytin yetiştiriciliği ve kültürel uygulamalar (sulama, gübreleme, toprak işleme, budama vb.) konulu hizmet içi eğitim programları düzenlenmektedir. Söz konusu eğitim programlarına katılan teknik elemanlarca zeytin üreticileri yaşlı zeytin bahçelerinde gençleştirme budaması yapılması konusunda bilgilendirilmektedir

SORU 7) Zeytin zararlıları ve hastalıkları ile mücadele de destekleme çalışmanız bulunmakta mıdır?

CEVAP 7) Bakanlığımızca Bitki Koruma ve Uygulama Prensipleri gereğince her yıl zeytin hastalık ve zararlıları ile mücadele programları belirlenerek mücadeleleri İl ve İlçe Müdürlüklerimiz teknik elemanlarının yürüttüğü survey çalışmalarına dayanılarak mücadeleye karar verilmektedir. Zeytin hastalık ve zararlıları ile mücadele, Zirai Mücadele Teknik Talimatları doğrultusunda yapılmaktadır.

Ayrıca zeytin hastalık ve zararlılarından zeytin sineğine karşı Zeytin Hastalık ve zararlıları ile mücadele birliklerine ilaç yardımı yapılmış olup, 2009 yılında 58 ton Alphacypermethrin ULV ilacı yardımı yapılmıştır. Zeytin Sineğine karşı yapılan bu ilaçlamalar sonucunda kaliteli zeytin ve zeytinyağı üretimi gerçekleştirilerek Milli Ekonomiye çok büyük katkılar sağlanmaktadır.